

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2023/24:SfU15

Ändringar i medborgarskapslagen

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i medborgarskapslagen.

Lagändringarna innebär bl.a. att den som är skäligen misstänkt eller dömd för viss brottslighet, utgör ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet eller har en anknytning till vissa grupper och organisationer, inte ska kunna förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan. Det ska med vissa undantag gälla för alla som har fyllt 15 år. Det föreslås också att förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan ska fastställas till beslutsdagen och att prövningen ska utgå från förhållandena vid tidpunkten för beslutet. Vidare föreslås att möjligheten att avslå en ansökan om befrielse från svenskt medborgarskap ska utökas. Avsikten är att barn och vuxna som befinner sig i en utsatt situation inte ska tvingas att mot sin vilja avsäga sig sitt svenska medborgarskap. Det föreslås även att alla anmälningsärenden ska handläggas av endast en myndighet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2024.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns tre reservationer (V, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2023/24:107 Ändringar i medborgarskapslagen.

13 yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden.....5

Skärpta krav för förvärv av svenskt medborgarskap m.m.5

Reservationer18

1. Skärpta krav för förvärv av svenskt medborgarskap genom
anmälan, punkt 1 (V)18

2. Skärpta krav för förvärv av svenskt medborgarskap genom
anmälan, punkt 1 (MP)19

3. Stärkt arbete i ärenden om befrielse från medborgarskap, punkt 3
(MP)21

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag22

 Propositionen22

 Följdmotionerna22

Bilaga 2

Regeringens lagförslag24

Bilaga 3

Reservantens lagförslag35

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Skärpta krav för förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan

Riksdagen antar regeringens förslag till

a) lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap i de delar det avser 6–10, 18, 19 och 27 §§ samt punkt 4 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till grundförfattningen,

b) lag om ändring i lagen (2014:481) om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:107 punkterna 1 i denna del och 2 samt avslår motionerna

2023/24:2847 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1–8 och

2023/24:2857 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1, 2, 4 och 5.

Reservation 1 (V)

Reservation 2 (MP)

2. Lagförslaget i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:82) om medborgarskap i de delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:107 punkt 1 i denna del.

3. Stärkt arbete i ärenden om befrielse från medborgarskap

Riksdagen avslår motion

2023/24:2857 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 3 (MP)

Stockholm den 21 maj 2024

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Viktor Wärnick

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Viktor Wärnick (M), Tony Haddou (V), Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Clara Aranda (SD), Kalle Olsson (S), Ulrika Heindorff (M), Daniel Persson (SD), Ola Möller (S), Magnus Resare (M), Ingemar Kihlström (KD), Nima Gholam Ali Pour (SD), Amanda Palmstierna (MP), Mauricio Rojas (L), Erik Hellsborn (SD), Jessica Rodén (S) och Jonny Cato (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2023/24:107 Ändringar i medborgarskapslagen.

Regeringen beslutade den 24 oktober 2019 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över vissa frågor om förvärv och förlust av medborgarskap (dir. 2019:70). Delbetänkandet Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2) överlämnades i januari 2021. I juli samma år överlämnades slutbetänkandet Ändrade regler i medborgarskapslagen (SOU 2021:54). I denna proposition behandlas delar av de förslag som lämnas i slutbetänkandet. Betänkandet har remissbehandlats.

Regeringen har begärt Lagrådets yttrande över lagförslagen. Lagrådets synpunkter behandlas i avsnitten 4.2.1, 4.3, 4.4, 4.5.1 och 7.1 samt i författningskommentaren. I förhållande till lagrådsremissen har regeringen i övrigt gjort vissa justeringar samt mindre språkliga och redaktionella ändringar.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Två motioner har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Reservantens lagförslag finns i bilaga 3.

Utskottets överväganden

Skärpta krav för förvärv av svenskt medborgarskap m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lagändringar i syfte att skärpa kraven för förvärv av medborgarskap genom anmälan samt utöka möjligheten att avslå en ansökan om befrielse från svenskt medborgarskap.

Förslagen innebär bl.a. att den som är skäligen misstänkt eller dömd för viss brottslighet, utgör ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet eller har en anknytning till vissa grupper och organisationer, inte ska kunna förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan. Det ska med vissa undantag gälla för alla som har fyllt 15 år. Det föreslås också att förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan ska fastställas till beslutsdagen och att prövningen ska utgå från förhållandena vid tidpunkten för beslutet. Vidare föreslås att möjligheten att avslå en ansökan om befrielse från svenskt medborgarskap ska utökas. Avsikten är att barn och vuxna som befinner sig i en utsatt situation inte ska tvingas att mot sin vilja avsäga sig sitt svenska medborgarskap. Vidare föreslås att alla anmälningsärenden ska handläggas av endast en myndighet.

Riksdagen avslår motionsyrkanden bl.a. om avslag på förslagen om skärpta krav för förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan och om stärkt arbete i ärenden om befrielse från medborgarskap.

Jämför reservation 1 (V), 2 (MP) och 3 (MP).

Gällande ordning

Bestämmelser om hur en person blir och upphör att vara svensk medborgare finns i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap, i fortsättningen benämnd medborgarskapslagen. Svenskt medborgarskap kan förvärvas vid födelsen, genom adoption, genom anmälan eller efter ansökan (naturalisation).

Enligt 11 § medborgarskapslagen kan en utlänning efter ansökan beviljas svenskt medborgarskap (naturaliseras), om han eller hon har styrkt sin identitet och fyllt 18 år. Vidare krävs att utlänningen har permanent uppehållstillstånd i Sverige, hemvist här i landet sedan två år i fråga om en dansk, finländsk, isländsk eller norsk medborgare, sedan fyra år i fråga om den som är statslös eller att bedöma som flykting enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) och

sedan fem år i fråga om övriga utlänningar. Slutligen krävs att utlänningen har haft och kan förväntas komma att ha ett hederligt levnadssätt.

Anmälningförfarandet är ett förenklat förfarande som tillämpas för förvärv av svenskt medborgarskap i vissa situationer. Det gäller för statslösa barn födda i Sverige, barn under 18 år, unga vuxna mellan 18 och 21 år, nordiska medborgare samt vissa personer som vill återfå svenskt medborgarskap. Bestämmelserna finns i 6–9, 18 och 19 §§ medborgarskapslagen.

Propositionen

Förvärv av medborgarskap genom anmälan

När det gäller möjligheten att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan framgår det av propositionen att anmälningförfarandet i flera avseenden skiljer sig från vad som gäller vid en ansökan om medborgarskap. Det uppställs endast ett fåtal villkor, och dessa ska vara uppfyllda vid tidpunkten för anmälan till skillnad mot vad som gäller vid en ansökan om svenskt medborgarskap där villkoren ska vara uppfyllda vid beslutstillfället. Vidare har en utlänning som uppfyller villkoren för förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan en ovillkorlig rätt att förvärva svenskt medborgarskap.

Att bli beviljad svenskt medborgarskap är en stor, betydelsefull och oåterkallelig förmån för den enskilde. Givet att allt fler personer i dag kan förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan anser regeringen att den nuvarande ordningen med avsevärt lägre krav vid anmälan än vid ansökan kan ifrågasättas. För att stärka det svenska medborgarskapets betydelse ur både ett rättsligt och ett symboliskt perspektiv bör kraven därför skäpas för förvärv av medborgarskap genom anmälan.

När det gäller ansökan (naturalisation) är en av förutsättningarna i 11 § 5 medborgarskapslagen att utlänningen har haft och kan förväntas komma att ha ett hederligt levnadssätt. Tyngdpunkten i prövningen ligger på en bedömning av utlänningens framtida levnadssätt och bedömningen ska göras mot bakgrund av utlänningens tidigare levnadssätt (prop. 1994/95:179 s. 57). Det kan bl.a. beaktas om utlänningen är kriminellt belastad, utgör en säkerhetsrisk eller har varit verksam i eller haft bestämmande inflytande över en organisation med verksamhet innefattande systematiska, omfattande och grova övergrepp. Samma bevekelsegrunder som angetts i förarbetena och som legat till grund för kravet på hederligt levnadssätt i naturalisationsärenden bör enligt regeringen gälla vid anmälan om svenskt medborgarskap.

Regeringen föreslår därför att det ska införas bestämmelser i medborgarskapslagen om att den som är skäligen misstänkt eller dömd för viss brottslighet, utgör ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet eller har en anknytning till vissa grupper och organisationer, inte ska kunna förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan.

I propositionen anges att detta inte utesluter utlänningen från möjligheten att förvärva svenskt medborgarskap. I stället innebär det att en friare prövning

kan göras inom ramen för ett ansökningsärende, om utlänningen väljer att ansöka om medborgarskap och förutsättningarna för ett sådant förvärv är uppfyllda. I det enskilda fallet kan det typiskt sett leda till att den enskilde får vänta viss tid på sitt medborgarskap, på samma sätt som vid prövningen i ett ansökningsärende.

Brottslighet och skälig misstanke om brott

När det gäller kravet på frånvaro av brottslighet föreslås att ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer ska utgöra hinder mot att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan. Avgränsningen omfattar brott som, oavsett det enskilda brottets straffvärde eller vilken påföljd som döms ut i ett enskilt fall, visar på att den enskilde inte uppfyller det krav på skötsamhet och respekt för det svenska samhället som bör gälla för att han eller hon ska kvalificera sig för den ovillkorliga rätt till medborgarskap som staten erbjuder genom anmälningsförfarandet. Gränsdragningen får enligt regeringen anses väl avvägd och ändamålsenlig för vilken typ av brottslighet som alltid bör diskvalificera en utlänning från förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan. Det kan t.ex. röra sig om grov misshandel, grovt narkotikabrott, övergrepp i rättssak, sabotage mot blåljusverksamhet och våldtäkt, även oaktsam våldtäkt. I dessa fall får det anses rimligt att frågan om svenskt medborgarskap inte prövas genom ett förenklat förfarande utan att det i stället görs en fullständig prövning inom ramen för ett ansökningsförfarande.

Vidare föreslår regeringen att redan skälig misstanke om sådan allvarlig brottslighet som nu nämnts ska beaktas i anmälningsärenden. Eftersom redan misstanke om ett brott kan beaktas inom ramen för den prövning som ska göras i ett ansökningsärende (MIG 2013:10) bör ett liknande synsätt gälla i anmälningsärenden. I ansökningsärenden görs det i dag en kontroll mot Polismyndighetens misstankeregister. I det registret finns enbart uppgifter om de personer som är skäligen misstänkta för brott. Kravet bör därför omfatta de fall när brottsmisstanken når upp till en nivå då det finns en skälig misstanke om sådan brottslighet som, om personen hade varit dömd för brottet eller brotten, hade diskvalificerat honom eller henne från att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan. Givet det allvar som präglar brottsligheten som kommer att omfattas av kravet anser regeringen inte att det är oproportionerligt att redan skälig misstanke om sådan brottslighet diskvalificerar en utlänning från förvärv av medborgarskap genom anmälan. Även här gör regeringen bedömningen att om en utredning drar ut på tiden med följd att utlänningen under en längre tid är diskvalificerad från möjligheten att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan finns det som nämnts inte något hinder att i stället ansöka om svenskt medborgarskap, om utlänningen har fyllt 18 år och förutsättningarna i övrigt är uppfyllda.

Regeringen föreslår även att upprepad brottslighet, som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden ska omfattas och utgöra hinder mot att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan. Upprepade brott med

böter i straffskalan, dvs. brottslighet där normalpåföljden bestäms till dagsböter, kommer enligt regeringen typiskt sett sällan att leda till diskvalificering av förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan, utom i kombination med grövre brottslighet.

Dessutom föreslår regeringen att även brott som en utlänning misstänks för eller har begått utanför Sverige ska utgöra hinder mot att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan. Brottsligheten ska motsvara de brott som föreslås diskvalificera från att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan om de begås i Sverige, dvs. brott som enligt svensk lag motsvarar brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer och upprepad brottslighet som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden. Det är upp till Migrationsverket att bedöma hur det brott som har begåtts utanför Sverige motsvarar ett svenskt brott och vilken straffskala det svenska brottet har. Ett brott som betraktas som mindre allvarligt i ett annat land – dvs. som har ett lindrigare maximistraff där än i Sverige – kan därför komma att omfattas av avgränsningen, medan ett brott som betraktas som mer allvarligt i andra länder inte omfattas.

Hot mot rikets säkerhet eller allmän säkerhet

Enligt regeringen är det av stor vikt att det finns möjlighet att beakta hinder av säkerhetsmässig karaktär i ett anmälningssärendet. Med beaktande av likställighetsprincipen kan det även ifrågasättas om skillnaden mellan anmälningssärenden och ansökningsärenden i det här avseendet är motiverad. Regeringen föreslår därför att om den som anmälan avser bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet ska förvärv genom anmälan inte kunna ske. I första hand är det fråga om en framtidsytande bedömning till skillnad från det krav som föreslås om brottslighet. För att göra den framtidsytande bedömningen måste det dock beaktas hur personen agerat bakåt i tiden. Exempel på när en utlänning kan anses utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet bör vara om han eller hon kan antas bedriva spioneri eller begå andra brott som allvarligt hotar säkerheten i det svenska samhället. Ett annat exempel kan enligt regeringen vara att utlänningen har någon form av koppling till terrorism. Kravet bör ges en formulering som knyter an till definitionen av ett säkerhetsärende i 27 § andra stycket medborgarskapslagen. Det innebär att en anmälan om svenskt medborgarskap bör kunna avslås om det finns skäl för det med hänsyn till Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet.

Regeringen föreslår vidare att 27 § andra stycket justeras så att ärenden om anmälan klassificeras som säkerhetsärenden när Säkerhetspolisen föreslår avslag av skäl som rör Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet. Det innebär att Säkerhetspolisens erinran av samma skäl och på samma sätt som i ansökningsärenden överklagas till regeringen.

Kvalificerad anknytning till vissa grupper och organisationer

Regeringen föreslår att den som har varit verksam i eller haft bestämmande inflytande över en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar

systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor inte ska kunna förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan. Det finns enligt regeringen starka skäl för att även den som har en kvalificerad anknytning till en organisation som ägnar sig åt grova övergrepp inte ska kunna erbjudas en ovillkorlig rätt till svenskt medborgarskap genom ett förenklat förfarande. En utlänning som enbart har en mycket vag koppling till en sådan organisation eller som bara har uttryckt en åsikt eller sympatier till förmån för organisationen i fråga eller dess ideologi utan att själv vara verksam eller på annat sätt agera inom ramen för dess verksamhet eller ägna sig åt propaganda bör dock inte automatiskt diskvalificeras från förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan. Samma typ av organisationer och grupper som avses vid prövningen av kravet på hederligt levnadssätt i ansökningsärenden bör därför omfattas av kraven i ett anmälningsärende. Det bör anges i lag att det är fråga om sådana grupper och organisationer vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp som tortyr, mord och utomrättsliga avrättningar (se bl.a. MIG 2019:11). Migrationsöverdomstolen har uttalat att även grupper och organisationer som finns upptagna på en lista som utgör en bilaga till Europeiska unionens rådsgemensamma ståndpunkt av den 27 december 2001 om tillämpning av särskilda åtgärder för att bekämpa terrorism (2001/931/GUSP), ska likställas med sådana organisationer (jfr MIG 2007:40 II). I fråga om sådana grupperingar tillämpas i praxis i ansökningsärenden normalt en karenstid på 25 år.

Kraven omfattar alla som har fyllt 15 år

Kravet på hederligt levnadssätt tillämpas på alla som har fyllt 15 år och som ansöker om svenskt medborgarskap. Till skillnad från ansökningsförfarandet har en utlänning som uppfyller villkoren för att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan en ovillkorlig rätt som är oåterkallelig att förvärva svenskt medborgarskap. Enligt regeringen finns det därför starka skäl som talar för att en utlänning som har fyllt 15 år och som kvalificerar sig för den rätt till svenskt medborgarskap som staten erbjuder genom anmälningsförfarandet också uppfyller grundläggande krav på skötsamhet och respekt för samhället och inte kan lastas för den typ av allvarligare agerande som omfattas av de krav som nu föreslås i propositionen. För vissa barn och unga vuxna kommer det därför att bli svårare och ta längre tid innan de kan beviljas svenskt medborgarskap. Berättigande hänsyn tas dock till de krav som följer av bl.a. barnkonventionen genom att de nya kraven enbart gäller utlänningar som uppnått gällande straffmyndighetsålder och bara avser anmärkningar av allvarligare slag. Barnkonventionen gäller som svensk lag. Enligt artikel 3 gäller att vid alla åtgärder som rör barn ska det i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att de nya kraven i anmälningsärenden som utgångspunkt ska gälla alla utlänningar som har fyllt 15 år. För att uppfylla konventionsåtaganden föreslås vissa undantag för personer som är födda i Sverige och sedan födelsen är statslösa, nordiska medborgare som

omfattas av det avtal om medborgarskap som träffats mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige samt barn till nordiska medborgare som förvärvat medborgarskap som en följd av att föräldrarna har förvärvat medborgarskap.

Uppgiven identitet ska göras sannolik

En av förutsättningarna för att en person ska kunna beviljas svenskt medborgarskap efter ansökan är enligt 11 § medborgarskapslagen att han eller hon har styrkt sin identitet. I anmälningsärenden uppställs det i dag inte något identitetskrav liknande det som uppställs när det gäller ansökningsärenden. För att de nya kraven i anmälningsärenden ska kunna kontrolleras och bli meningsfulla behöver Migrationsverket ha kännedom om anmälarens identitet. Det är av stor vikt att svenskt medborgarskap inte beviljas på grundval av felaktiga uppgifter och att den som anmälan avser också bidrar till att klargöra sin identitet. Detsamma gäller när anmälan görs för ett barns räkning. Därför föreslår regeringen att medborgarskapslagens bestämmelser om förvärv genom anmälan ska kompletteras med ett krav på identitet. Det får dock anses tillräckligt att identiteten görs sannolik, eftersom det för personer som kommer från vissa länder kan vara mycket svårt eller t.o.m. omöjligt att styrka sin identitet.

Stärkt skydd i ärenden om befrielse från svenskt medborgarskap

Regeringen anser att barnets rättigheter i ärenden om befrielse från svenskt medborgarskap bör stärkas och att barnet bör få ett ökat inflytande över sitt medborgarskap. I dag kan ett barn mot sin vilja befrias från sitt svenska medborgarskap. Ett krav på samtycke från barnet skulle enligt regeringen vara en säkerhetsåtgärd som kan skydda mot förlust av svenskt medborgarskap mot ett barns vilja och vara en tydlig signal om att barnets uppfattning är betydelsefull och att barnet ska ha ett inflytande över sitt svenska medborgarskap. Skyddet bör även stärkas genom att befrielsen oavsett barnets ålder inte ska stå i strid med barnets bästa. Detta står i överensstämmelse med vad som gäller enligt barnkonventionen. Regeringen föreslår därför att det införs bestämmelser i medborgarskapslagen om att det som förutsättning för barns befrielse från svenskt medborgarskap ska gälla att befrielsen inte bedöms stå i strid med barnets bästa och att det vid bedömningen ska tas hänsyn till barnets åsikter med beaktande av barnets ålder och mognad. Om barnet har fyllt tolv år ska det dessutom krävas att barnet samtycker till befrielsen, om han eller hon inte är varaktigt förhindrad att lämna samtycke på grund av sjukdom eller något annat liknande förhållande.

Regeringen föreslår även att det införs bestämmelser om att befrielse från svenskt medborgarskap ska kunna vägras, om det finns anledning att anta att sökanden inte själv vill befrias från sitt svenska medborgarskap. Skyddet bör stärkas för vuxna svenska medborgare för att motverka att den som befinner sig i en utsatt situation tvingas att avsäga sig sitt svenska medborgarskap. Vidare föreslås att ett beslut om befrielse ska kunna återkallas om det vid tidpunkten för beslutet fanns hinder mot befrielse och inte särskilda skäl talar

emot att beslutet återkallas. För att den som aldrig borde ha befriats från svenskt medborgarskap inte ska få ett glapp i sitt medborgarskap föreslås också att återkallelsebeslutet ska gälla från den dag då beslutet om befrielse från svenskt medborgarskap fick laga kraft, dvs. retroaktivt.

I 28 § medborgarskapslagen regleras en skyldighet för socialnämnden att lämna uppgifter om en utlännings personliga förhållanden till bl.a. Migrationsverket, om uppgifterna behövs i ett ärende om svenskt medborgarskap. För att socialnämndens uppgiftsskyldighet även ska omfatta ett ärende om befrielse från svenskt medborgarskap anser regeringen att uppgiftsskyldigheten bör utvidgas. Regeringen föreslår därför att det ska införas en uppgiftsskyldighet för socialnämnden att på begäran av regeringen, Migrationsverket, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen lämna ut uppgifter om personliga förhållanden om det behövs i ett ärende om befrielse från svenskt medborgarskap.

Regeringen föreslår också att det ska införas bestämmelser om att ärenden om återkallelse av beslut om befrielse där Säkerhetspolisen hos Migrationsverket har föreslagit att ansökan ska avslås av skäl som rör Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet ska klassificeras som säkerhetsärenden.

Övriga ändringar

I dag kan det uppstå en omotiverad tröskeffekt vid 18-årsdagen för vissa utlännningar, eftersom det för förvärv av svenskt medborgarskap för dem krävs ytterligare hemvisttid enligt medborgarskapslagen. Regeringen föreslår därför att det ska införas bestämmelser om att den som fyllt 18 men inte 21 år ska kunna förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan om han eller hon har haft hemvist här i landet sedan 5 år eller, i fråga om den som är statslös, sedan 5 år, under sammanlagt 10 år eller sedan han eller hon fyllde 15 år.

I 11 § medborgarskapslagen anges under vilka förutsättningar en utlännings efter ansökan kan beviljas svenskt medborgarskap (naturaliseras). Prövningen görs utifrån omständigheterna vid tidpunkten för beslutet och förvärvet fastställs till beslutsdagen, vilket Migrationsöverdomstolen uttalat i flera avgöranden (t.ex. MIG 2007:28, MIG 2008:5 och MIG 2013:22). Regeringen anser att detsamma ska gälla vid anmälan. Regeringen föreslår därför att det ska införas bestämmelser om att förvärv av svenskt medborgarskap ska fastställas till beslutsdagen och att prövningen av om villkoren för förvärv av medborgarskap genom anmälan är uppfyllda ska utgå från förhållandena vid tidpunkten för beslutet. För att regleringen ska vara förenlig med Sveriges internationella åtaganden föreslås att det ska införas en undantagsbestämmelse som innebär att den som vid anmälningsstillfället har fyllt 18 men inte 21 år ska kunna förvärva svenskt medborgarskap efter anmälan på de villkor som i övrigt gäller för utlännningar mellan 18 och 20 år även om prövningen görs efter att utlänningsen har fyllt 21 år.

Regeringen föreslår också att alla anmälningsärenden ska prövas av den myndighet som regeringen bestämmer. I dag handläggs medborgarskapsärenden av Migrationsverket och länsstyrelserna. En ordning där alla medborgarskapsärenden handläggs av en och samma myndighet kan enligt regeringen underlätta möjligheterna att överblicka och utvärdera medborgarskaphanteringen i sin helhet på ett annat sätt än vad som är möjligt i dag. Enligt regeringens bedömning finns det inte några påtagliga fördelar med att i fortsättningen låta länsstyrelserna handlägga medborgarskapsärenden.

Ikraftträdande m.m.

Lagändringarna föreslås, med vissa övergångsbestämmelser, träda i kraft den 1 oktober 2024.

Konsekvenser av förslagen

Regeringen uppskattar att förslagen kommer att medföra en ökad kostnad om 2 000 000 kronor för 2024 och ökade årliga kostnader om 10 000 000 kronor fr.o.m. 2025 för Migrationsverket samt fr.o.m. 2025 årliga ökade kostnader om 2 000 000 kronor för Säkerhetspolisen (prop. 2023/24:1 utg.omr. 8, bet. 2023/24:SfU4, rskr. 2023/24:83). I övrigt bör förslagen endast leda till marginellt ökade kostnader för berörda myndigheter m.m. som ryms inom befintliga ramar.

Förslaget om de skärpta kraven för förvärv av svenskt medborgarskap bedömer regeringen får begränsad inverkan på barns möjligheter att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan. Förslaget omfattar barn som har fyllt 15 år och som dels omfattas av en anmälan om förvärv av medborgarskap, dels kan lastas för den typ av allvarligare agerande som omfattas av de nya kraven, vilket i praktiken bedöms påverka en mycket liten grupp barn. Förslaget kommer att få större inverkan på gruppen unga vuxna och de som vill återfå svenskt medborgarskap. För den samlade grupp vuxna som i dag kan förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan, bedöms förslaget endast få marginella effekter eftersom den som går miste om möjligheten att förvärva medborgarskap genom anmälan inte står utan möjlighet att förvärva medborgarskap på annat sätt. Liksom vuxna utlänningar i allmänhet kommer de att kunna göra en ansökan och prövas inom ramen för ett ansökningsärende (naturalisation). I det enskilda fallet leder det typiskt sett sannolikt till längre tid utanför den gemenskap som medborgarskapet erbjuder. Förslaget kan enligt regeringen under vissa förutsättningar få en viss preventiv effekt på unga utländska medborgares benägenhet att begå brott eller agera på ett sätt som anses utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet. Vidare bedöms förslaget påverka pojkar och unga män i något större utsträckning än flickor och unga kvinnor.

Förslagen om befrielse av medborgarskap och återkallelse av befrielsebeslut bedöms i vissa fall leda till ett ökat skydd mot ofrivillig förlust av

svenskt medborgarskap, särskilt för barn och vuxna som lever i en hedersrelaterad kontext. Förslagen bedöms påverka flickor och kvinnor i något högre grad än pojkar och män.

Motionerna

Skärpta krav för förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan

Tony Haddou m.fl. (V) föreslår i kommittémotion 2023/24:2847 yrkande 1 att riksdagen avslår proposition 2023/24:107 i den del som avser förslaget om att den som är dömd för ett brott, för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer inte ska kunna förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan. Motionärerna anser att förslaget är alltför ingripande och slår oproportionerligt mot barn och unga vuxna som är den primära målgruppen för förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan. I yrkande 2 föreslås att riksdagen avslår propositionen i den del som avser förslaget om upprepad brottslighet som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden. Enligt motionärerna är förslaget alltför oprecist formulerat och svåröverskådligt. Det krävs vidare utredning. I yrkande 3 föreslås att riksdagen avslår propositionen i den del som avser förslaget om brott som har begåtts utanför Sverige som enligt svensk lag motsvarar ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet utanför Sverige som enligt svensk lag inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden. Brott som begåtts utomlands riskerar, enligt motionärerna, att leda till en oförutsägbart tillämpning, eftersom många asylsökande flyr från länder med erkända bister i rättssystemet. I yrkande 4 föreslås att riksdagen avslår propositionen i den del som avser förslaget om att skäligen misstanke om viss brottslighet ska beaktas. Att neka en person möjligheten att genom anmälan förvärva svenskt medborgarskap på grund av misstanke om brott är enligt motionärerna inte förenligt med grundläggande mänskliga rättigheter eftersom en person ska anses oskyldig fram till dess att det finns en fällande dom. I yrkande 5 föreslås att riksdagen avslår propositionen i den del som avser förslagen om att den som bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet inte ska kunna förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan samt att anmälningsärenden där Säkerhetspolisen hos Migrationsverket har föreslagit att anmälan ska avslås av skäl som rör Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet ska klassificeras som säkerhetsärenden. Enligt motionärerna går förslaget om hot mot Sveriges säkerhet m.m. emot de värderingar och syften som ligger bakom anmälningsförfarandet, nämligen att underlätta för barn och unga att bli svenska medborgare för att säkerställa att de får en stark samhällsgemenskap och därigenom lättare integreras i det svenska samhället. Att klassa ärenden som säkerhetsärenden när Säkerhetspolisen föreslår att anmälan ska avslås öppnar för godtyckliga bedömningar. Många gånger har den det rör inte heller möjlighet att på ett rättssäkert sätt bemöta vad Säkerhetspolisen anför. I yrkande 6 föreslås att riksdagen avslår propositionen i den del som avser förslaget om att den som har varit

verksam i eller haft bestämmande inflytande över en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor inte ska kunna förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan. Förslaget är oproportionerligt och det finns en uppenbar risk för att även personer med en vag koppling till nämnda konstellationer kan omfattas. I yrkande 7 föreslås att riksdagen avslår propositionen i den del som avser förslaget om att de föreslagna kraven med några undantag ska gälla i anmälningsärenden för alla som har fyllt 15 år. Förslaget överensstämmer enligt motionärerna inte med bestämmelserna i barnkonventionen. I yrkande 8 föreslås att riksdagen avslår propositionen i den del som avser förslaget om att det ska göras sannolikt att den uppgivna identiteten för de personer som har fyllt 15 år är riktig. Det saknas utredning om vilka konsekvenser förslaget kan få för barn som berörs och för samhället i stort när det för vissa barn kan ta lång tid innan de kan bli svenska medborgare.

Annika Hirvonen m.fl. (MP) föreslår i kommittémotion 2023/24:2857 yrkande 1 att riksdagen avslår proposition 2023/24:107 i den del som avser förslaget om att personer som begått brott av en viss typ ska uteslutas från att förvärva medborgarskap genom anmälan. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett förslag som utgår från allvaret i det begångna brottet. Bestämmelserna bör omformuleras så att det är det som den enskilde är dömd för eller den gärning som han eller hon misstänks för som avgör möjligheten att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan och inte brottstypen. I yrkande 4 föreslås att riksdagen avslår propositionen i den del som avser förslaget om att personer som är skäligen misstänkta för brott ska uteslutas från att förvärva medborgarskap genom anmälan. Det är orimligt att en person som är skäligen misstänkt för brott ska gå miste om möjligheten att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan, särskilt när misstanken är av den lägre graden. I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att vilandeförklara en anmälan om medborgarskap när det gäller misstanke om att brott föreligger till dess att det finns en slutgiltig dom. En sådan åtgärd kan hindra individer som begår grova brott från att förvärva medborgarskap, utan att urholka principen om att ingen är skyldig till brott innan det finns en fällande dom.

Stärkt arbete i ärenden om befrielse från svenskt medborgarskap

I kommittémotion 2023/24:2857 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att stärka arbetet för att förhindra att barn befrias från sitt medborgarskap när det står i strid med barnets bästa. Det krävs tydligare riktlinjer och kriterier för bedömningen av barnets bästa. Ärendena bör hanteras av kvalificerad och utbildad personal samt kontinuerligt följas upp. Samverkan mellan myndigheter bör stärkas för att få en allsidig bedömning av barnets situation i ärenden om befrielse av barns medborgarskap.

Utskottets ställningstagande

Det är viktigt att det svenska medborgarskapet tillmäts stor betydelse, såväl rättsligt som symboliskt. Utskottet delar därför regeringens uppfattning att kraven bör skärpas för förvärv av medborgarskap genom anmälan och, med några undantag, omfatta alla som har fyllt 15 år. Genom de föreslagna ändringarna avgränsas tillämpningsområdet för den ovillkorliga rätt till svenskt medborgarskap som staten erbjuder enskilda genom anmälningsförfarandet till att gälla utlänningar som uppfyller vissa grundläggande krav på skötsamhet och respekt för samhället, samtidigt som kraven endast tar sikte på kvalificerat allvarligare typer av ageranden.

Regeringens förslag om att ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer ska utgöra hinder mot att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan får enligt utskottet anses väl avvägt. Det är genom straffskalorna som det framgår hur allvarligt en viss typ av brott anses i förhållande till andra brott. Att avgränsningen ska göras med utgångspunkt i brottets straffskala, oavsett det enskilda brottets straffvärde eller vilken påföljd som döms ut i ett enskilt fall, får därför anses rimligt. Det innebär också att anmälningsförfarandet bibehåller sin karaktär av att vara enklare och snabbare än ansökningsförfarandet.

Beträffande kravet på frånvaro av brottslighet för svenskt medborgarskap genom anmälan anser utskottet, givet det allvar som präglar brottsligheten, att det får anses proportionerligt att redan skälig misstanke om sådan brottslighet ska kunna diskvalificera en utlänning från förvärv av medborgarskap genom anmälan. Det gäller även med beaktande av att en utredning i dessa fall kan dra ut på tiden. Det motverkar också den inkonsekvens som gäller i dag mellan anmälningsförfarandet och ansökningsförfarandet, eftersom det om samma brottsmisstanke beaktades inom ramen för den friare prövning som görs i ett ansökningsförfarande sannolikt hade lett till att utlänningen nekats medborgarskap. I likhet med regeringen kan utskottet konstatera att en s.k. oskuldspresumption, som normalt gäller i brottmålsförfaranden, inte hindrar att en brottsmisstanke kan få inverka på vilket förfarande som ska tillämpas i ett administrativt förfarande, som gäller något annat än utdömande av straff. Utskottet noterar vidare att det under tiden utredningen pågår inte är något som hindrar att utlänningen, om han eller hon har fyllt 18 år och förutsättningarna i övrigt är uppfyllda, i stället ansöker om svenskt medborgarskap. Att vilande-förklara anmälningsärendet i avvaktan på att utredningen ska bli klar framstår enligt utskottet därför inte som en lämplig åtgärd.

Utskottet ser ingen anledning att frånga regeringens uppfattning när det gäller att upprepad brottslighet som inte är av mindre allvarlig art eller ligger långt tillbaka i tiden ska kunna diskvalificera en utlänning från förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan. Att det rör sig om upprepad brottslighet kan i sig vara en tydlig signal om att utlänningen inte uppfyller de krav på skötsamhet och respekt för samhället som bör krävas för att han eller hon ska kvalificera sig för förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan.

När det gäller brott som har begåtts utanför Sverige konstaterar utskottet att det redan i dag beaktas vid prövningen i ansökningsärenden och kan diskvalificera en utlänning från förvärv av svenskt medborgarskap. Prövningen i ett anmälningsärende kommer därför i denna del inte på något avgörande sätt att skilja sig från prövningen i ett ansökningsärende.

Utskottet delar regeringens bedömning att det får anses rimligt ur proportionalitetssynpunkt att den som har en kvalificerad anknytning till en viss grupp eller organisation som ägnar sig åt grova övergrepp på andra människor inte ska kunna erbjudas en ovillkorlig rätt till svenskt medborgarskap genom ett förenklat förfarande. En utlänning som enbart har en mycket vag koppling till en sådan organisation eller som bara har uttryckt en åsikt eller sympatier till förmån för organisationen i fråga eller dess ideologi utan att själv vara verksam eller på annat sätt agera inom ramen för dess verksamhet eller ägna sig åt propaganda kommer därmed inte automatiskt att vara diskvalificerad från förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan.

I likhet med regeringen anser utskottet att det i ett anmälningsärende är av stor vikt att det finns möjlighet att beakta hinder av säkerhetsmässig karaktär. En person som utgör ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet ska därför inte kunna förvärva svenskt medborgarskap. I dag prövar Migrationsverket om det finns säkerhetsmässiga hinder mot att bevilja en ansökan om svenskt medborgarskap inom ramen för ett ansökningsärende. Det görs med utgångspunkt i den information som Säkerhetspolisen lämnar. Efter vad som framkommer i propositionen rör det sig om ett etablerat förfarande och avsikten är inte att handläggningen i anmälningsärenden ska gå till på något annat sätt. Utskottet noterar att förvaltningslagen (2017:900) gäller för Migrationsverkets handläggning av anmälningsärenden. Lagen innehåller flera bestämmelser som avser att tillgodose kravet på rättssäkerhet för enskilda, exempelvis 25 § om kommunikation och 32 § om motivering av beslut.

Kravet att utlänningen ska göra den uppgivna identiteten sannolik för att kunna förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan är en förutsättning för Migrationsverkets kontroll i ärendena. Att det kan få till följd att vissa personer utesluts från möjligheten att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan är en konsekvens som enligt utskottet därför får godtas.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att förslaget med skärpta krav för att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan inte kan anses stå i strid med barnkonventionen.

Även i övrigt ställer sig utskottet bakom regeringens överväganden och anser sammantaget att förslaget med skärpta krav för förvärv av svenskt medborgarskap är ändamålsenligt utformat. Utskottet utgår från att regeringen följer vilka konsekvenser förslaget kan få för de barn som berörs.

Utskottet välkomnar regeringens förslag om stärkt skydd i ärenden om befrielse från svenskt medborgarskap. Utskottet förutsätter att Migrationsverket och övriga berörda myndigheter anpassar sin verksamhet till förslaget för att stärka handläggningsrutiner, myndighetsföreskrifter och samverkan.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet propositionen och avstyrker motionerna 2023/24:2847 (V) yrkandena 1–8 och 2023/24:2857 (MP) yrkandena 1 och 4 om avslag på förslagen om skärpta krav för förvärv av medborgarskap genom anmälan. Utskottet avstyrker även med det anförda motion 2023/24: 2857 (MP) yrkandena 2, 3 och 5 med tillkännagivanden om vilandeförklaring av anmälan vid misstanke om brott, om det begångna brottets allvar och om stärkt arbete i ärenden om befrielse av barns medborgarskap.

Reservationer

1. Skärpta krav för förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan, punkt 1 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till

a) lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap i de delar det avser 6–10, 18, 19 och 27 §§ samt punkt 4 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till grundförfattningen,

b) lag om ändring i lagen (2014:481) om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2847 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1–8 och

avslår proposition 2023/24:107 punkterna 1 i denna del och 2 samt motion

2023/24:2857 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1, 2, 4 och 5.

Ställningstagande

Regeringens förslag till ändrade regler för förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan avser att försvåra och förhindra för människor som kommit till Sverige att förvärva svenskt medborgarskap. Vidare är flera av förslagen tveksamma ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Det kan inte accepteras. Flera remissinstanser är också kritiska och anser bl.a. att förslagen är alltför ingripande och oprecisa och att de slår alltför hårt mot barn och unga vuxna. Sverige har en lång tradition av att se medborgarskapet som ett redskap för integration. Svenskt medborgarskap bidrar positivt till individens integrationsprocess, vilket gynnar både individen och samhället i stort. Medborgarskap medför en rad rättsverkningar, däribland rätten att rösta i riksdagsval. Att nekas medborgarskap kan få orimligt långtgående negativa konsekvenser för den enskilde och för ett demokratiskt samhälle.

Förslaget om att den som är dömd för ett brott, för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer inte ska kunna förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan, är alltför ingripande och slår oproportionerligt mot barn och unga vuxna som är den primära målgruppen för förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan. Förslaget om upprepad brottslighet som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden är alltför oprecist formulerat och svåröverskådligt. Här krävs vidare utredning. Förslaget om att vissa brott som har begåtts utanför Sverige ska diskvalificera från möjligheten att få svenskt medborgarskap genom anmälan riskerar att leda

till en oförutsägbar tillämpning, eftersom många asylsökande flyr från länder med erkända bister i rättssystemet. Vidare gäller att en person ska anses oskyldig fram till dess att det finns en fällande dom. Förslaget om att skälig misstanke om viss brottslighet ska beaktas kan därför inte anses förenligt med grundläggande mänskliga rättigheter. Förslaget om hot mot Sveriges säkerhet m.m. går emot de värderingar och syften som ligger bakom anmälningsförfarandet, nämligen att underlätta för barn och unga att bli svenska medborgare för att säkerställa att de får en stark samhällsgemenskap och därigenom lättare integreras i det svenska samhället. Att klassa ärenden som säkerhetsärenden när Säkerhetspolisen föreslår att anmälan ska avslås öppnar för godtyckliga bedömningar. Många gånger har den det rör inte heller möjlighet att på ett rättssäkert sätt bemöta vad Säkerhetspolisen anför. Förslaget om att den som har varit verksam i eller haft bestämmande inflytande över en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor inte ska kunna förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan är opropor­tionerligt, och det finns en uppenbar risk för att även personer med en vag koppling till nämnda konstellationer kan komma att omfattas. Förslaget om att de föreslagna kraven med några undantag ska gälla i anmälningsärenden för alla som har fyllt 15 år överensstämmer inte med bestämmelserna i barnkonventionen. Slutligen när det gäller förslaget om att det ska göras sannolikt att den uppgivna identiteten för de personer som har fyllt 15 år är riktig, saknas det utredning om vilka konsekvenser förslaget kan få dels för barn som berörs, dels för samhället i stort när det för vissa barn kan ta lång tid innan de kan bli svenska medborgare.

Sammantaget bör regeringens förslag om skärpta krav för förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan i medborgarskapslagen avslås.

2. Skärpta krav för förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan, punkt 1 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) antar

1. regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap i de delar det avser 6 och 27 §§,

2. 7–10, 18 och 19 §§ samt punkt 4 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till grundförfattningen i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap med den ändringen att paragraf-erna och punkten ska ha den lydelse som reservanten föreslår i bilaga 3,

3. regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:481) om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap med den ändringen att punkt 2 i

ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till 2014 års ändringsförfattning ska ha den lydelse som reservanten föreslår i bilaga 3,

b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2857 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1, 2, 4 och 5, bifaller delvis proposition 2023/24:107 punkterna 1 i denna del och 2 samt avslår motion

2023/24:2847 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1–8.

Ställningstagande

Det svenska medborgarskapet behöver stärkas. Att höja det svenska medborgarskapets status får emellertid inte leda till godtyckliga inskränkningar av möjligheten att förvärva medborgarskap. Medborgarskap genom anmälan används till stor del av barn och unga som sökt sig till Sverige. De befinner sig ofta i en utsatt position i samhället där medborgarskap kan säkerställa ett tryggt liv i framtiden. Att på godtyckliga grunder hindra dem från att förvärva medborgarskap är någonting som bör undvikas.

Syftet med att införa ett krav på frånvaro av brottslighet är att allvarigare brott ska kunna diskvalificera från förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan. Eftersom den föreslagna utformningen av regleringen utgår från att personer som begått brott av en viss typ ska uteslutas från anmälan och saknar en avgränsning mot brott och gärningar som i sammanhanget är att betrakta som mindre allvarliga är syftet inte uppfyllt och förslaget bör avslås. Regeringen bör återkomma med ett förslag som utgår från allvaret i det begångna brottet. Det bör i det enskilda fallet vara det specifika brottets strafflängd som ska vara avgörande för möjligheten att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan, inte brottstypen.

Det är orimligt att en person som är skäligen misstänkt för brott ska kunna gå miste om möjligheten att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan, särskilt när misstanken är av den lägre graden och förslaget bör avslås. Regeringen bör återkomma med ett lagförslag om att det ska vara möjligt att vilandeförklara en anmälan om medborgarskap i de fall det finns en misstanke om brott. Anmälningsärendet kan sedan återupptas när det finns en slutgiltig dom. En sådan åtgärd kan hindra individer som begår grova brott från att förvärva medborgarskap, utan att urholka principen om att ingen är skyldig till brott till dess att det finns en fällande dom.

Mot den bakgrunden bör riksdagen anta regeringens förslag med de ändringar som framgår av bilaga 3 och återkomma med förslag i enlighet med vad som anförts.

3. Stärkt arbete i ärenden om befrielse från medborgarskap, punkt 3 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2857 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Regeringen bör vidta åtgärder för att stärka myndigheternas arbete för att förhindra att barn befrias från sitt medborgarskap när det står i strid med barnets bästa. Riktlinjer och kriterier för bedömningen av barnets bästa behöver bli tydligare. Ärenden bör hanteras av kvalificerad och utbildad personal samt kontinuerligt följas upp. Vidare måste myndigheters samverkan i bedömningen av barnets situation i ärenden om befrielse av barns medborgarskap öka.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2023/24:107 Ändringar i medborgarskapslagen:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:481) om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap.

Följdmotionerna

2023/24:2847 av Tony Haddou m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag om att det i medborgarskapslagen införs krav som innebär att den som är dömd för ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer inte kan förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag om att det i medborgarskapslagen införs krav som innebär att den som är dömd för upprepad brottslighet som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden inte kan förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan.
3. Riksdagen avslår regeringens förslag om att det i medborgarskapslagen införs krav som innebär att den som är dömd för ett brott utanför Sverige som enligt svensk lag motsvarar ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet utanför Sverige som enligt svensk lag inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden inte kan förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan.
4. Riksdagen avslår regeringens förslag om att det i medborgarskapslagen införs krav som innebär att den som är skäligen misstänkt för viss brottslighet inte kan förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan.
5. Riksdagen avslår regeringens förslag om att det i medborgarskapslagen införs krav som innebär att den som bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet inte kan förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan samt att anmälningsärenden där Säkerhetspolisen hos Migrationsverket har föreslagit att anmälan ska avslås av skäl som rör Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet ska klassificeras som säkerhetsärenden.
6. Riksdagen avslår regeringens förslag om att det i medborgarskapslagen införs krav som innebär att den som har varit verksam i eller haft bestämmande inflytande över en organisation eller grupp vars

- verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor inte kan förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan.
7. Riksdagen avslår regeringens förslag om att kraven när det gäller frånvaro av brottslighet, hot mot Sveriges säkerhet och allmän säkerhet samt anknytning till vissa grupper och organisationer med några undantag ska gälla i anmälningsärenden för alla som har fyllt 15 år.
 8. Riksdagen avslår regeringens förslag om att det i de anmälningsärenden där krav införs när det gäller frånvaro av brottslighet, hot mot Sveriges säkerhet och allmän säkerhet samt verksamhet i eller inflytande över vissa grupper och organisationer också införs ett krav på att det görs sannolikt att den uppgivna identiteten för de personer som har fyllt 15 år är riktig.

2023/24:2857 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

1. Riksdagen avslår den del av propositionen som rör att personer som begått brott av en viss typ ska uteslutas från anmälan.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag som utgår från allvaret i det begångna brottet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka arbetet för att förhindra att barn befrias från sitt medborgarskap när det inte ligger i barnets bästa och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen avslår den del av propositionen som rör att personer som är skäligen misstänkta ska uteslutas från att förvärva medborgarskap genom anmälan.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vilandeförklara anmälan om medborgarskap när den ansökande misstänks för brott till dess att det finns en slutgiltig dom och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:82)
om svenskt medborgarskap

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap

dels att 24 § ska upphöra att gälla,

dels att 6–10, 15, 18, 19, 22 och 26–28 §§ ska ha följande lydelse,

dels att punkt 4 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 15 a och 15 b §§, och närmast före 15 b § en ny rubrik av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*6 §¹

Ett barn som har fötts i Sverige och som sedan födelsen är statslöst förvärfvar svenskt medborgarskap *genom* anmälan av den eller dem som har vårdnaden om barnet, om barnet har permanent uppehållstillstånd och hemvist här i landet.

Ett barn som har fötts i Sverige och som sedan födelsen är statslöst förvärfvar svenskt medborgarskap *efter* anmälan av den eller dem som har vårdnaden om barnet, om barnet har permanent uppehållstillstånd och hemvist här i landet.

Kravet på permanent uppehållstillstånd i första stycket gäller inte ett barn som har haft hemvist här i landet sedan fem år eller under sammanlagt tio år och som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 1, 3, 3 a eller 6 § eller 12 kap. 18 § utlänningslagen (2005:716).

Anmälan ska göras innan barnet har fyllt arton år.

7 §²

Ett barn som inte har svenskt medborgarskap förvärfvar svenskt medborgarskap *genom* anmälan av den eller dem som har vårdnaden om barnet, om barnet har

Ett barn som inte har svenskt medborgarskap förvärfvar svenskt medborgarskap *efter* anmälan av den eller dem som har vårdnaden om barnet, om barnet har

1. permanent uppehållstillstånd i Sverige, och

2. hemvist här i landet sedan tre år eller, om barnet är statslöst, två år.

Anmälan ska göras innan barnet har fyllt arton år.

¹ Senaste lydelse 2021:771.

² Senaste lydelse 2014:481.

Om barnet har fyllt tolv år och har utländskt medborgarskap, krävs för förvärv av svenskt medborgarskap att barnet samtycker till det. Sådant samtycke behövs dock inte om barnet är varaktigt förhindrat att lämna samtycke på grund av en psykisk störning eller på grund av något annat liknande förhållande.

Om barnet har fyllt femton år, krävs för förvärv av svenskt medborgarskap att det görs sannolikt att barnets uppgivna identitet är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

1. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

2. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott utanför Sverige som enligt svensk lag motsvarar ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet utanför Sverige som enligt svensk lag inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

3. bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

4. har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

8 §³

En utlänning som har fyllt arton men inte tjuugoett år förvärvar svenskt medborgarskap genom anmälan, om han eller hon har

En utlänning förvärvar svenskt medborgarskap efter anmälan, om han eller hon

1. permanent uppehållstillstånd i Sverige, och

1. har fyllt arton men inte tjuugoett år vid anmälningstillfället,

2. har permanent uppehållstillstånd i Sverige, och

³ Senaste lydelse 2021:771.

2. hemvist här i landet sedan *han eller hon fyllde tretton år* eller, i fråga om den som är statslös, *femton år*.

Kravet i första stycket 1 gäller inte en utlänning som

1. *har fötts i Sverige,*
2. sedan födelsen är statslös,
3. har haft hemvist här i landet sedan fem år eller under sammanlagt tio år, och
4. har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 1, 3, 3 a eller 6 § eller 12 kap. 18 § utlänningslagen (2005:716).

3. *har haft* hemvist här i landet sedan *fem år* eller, i fråga om den som är statslös,

- a) *sedan fem år,*
- b) *under sammanlagt tio år, eller*
- c) *sedan han eller hon fyllde femton år.*

Kravet i första stycket 2 gäller inte en utlänning som

1. *är född i Sverige,*

Utöver de krav som anges i första stycket krävs för förvärv av svenskt medborgarskap att utlänningen gör sannolikt att den uppgivna identiteten är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

1. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

2. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott utanför Sverige som enligt svensk lag motsvarar ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet utanför Sverige som enligt svensk lag inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

3. bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

4. har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

Tredje stycket gäller inte en utlänning som är född i Sverige och som sedan födelsen är statslös.

9 §⁴

Den som har fyllt arton år och som har förlorat eller befriats från sitt svenska medborgarskap återfår detta *genom* anmälan, om han eller hon

Den som har fyllt arton år och som har förlorat eller befriats från sitt svenska medborgarskap återfår detta *efter* anmälan, om han eller hon

1. har permanent uppehållstillstånd i Sverige,
2. har haft hemvist här i landet under sammanlagt tio år, och
3. sedan två år har hemvist här i landet.

För att medborgarskapet ska återfås, krävs utöver de krav som följer av första stycket att den som anmälan avser gör sannolikt att den uppgivna identiteten är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

1. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

2. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott utanför Sverige som enligt svensk lag motsvarar ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet utanför Sverige som enligt svensk lag inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

3. bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

4. har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

10 §⁵

Om en utlänning blir svensk medborgare enligt 6, 7, 8 eller 9 §, förvärfvar även hans eller hennes ogifta barn som har hemvist här i landet och inte har fyllt arton år svenskt medborgarskap om utlänningen

⁴ Senaste lydelse 2014:794.

⁵ Senaste lydelse 2014:481.

1. ensam har vårdnaden om barnet, eller
2. har vårdnaden gemensamt med den andra föräldern och han eller hon är svensk medborgare.

Blir föräldrarna till ett ogift barn som har hemvist här i landet och som inte har fyllt arton år samtidigt svenska medborgare enligt 6, 7, 8 eller 9 §, förvärvar även barnet svenskt medborgarskap om han eller hon står under bådas vårdnad.

Om barnet har fyllt femton år, krävs för förvärv av svenskt medborgarskap att det görs sannolikt att barnets uppgivna identitet är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

1. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

2. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott utanför Sverige som enligt svensk lag motsvarar ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet utanför Sverige som enligt svensk lag inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

3. bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

4. har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

15 §

Den som är eller önskar bli utländsk medborgare får *på* ansökan befrias från sitt svenska medborgarskap. Befrielse *skall* medges den som saknar hemvist i Sverige. Den som har hemvist i Sverige får vägras befrielse *endast* om det finns särskilda skäl.

Den som är eller önskar bli utländsk medborgare får *efter* ansökan befrias från sitt svenska medborgarskap. Befrielse *får* vägras om det finns *anledning att anta att sökanden inte själv vill befrias från sitt svenska medborgarskap*. Den som har hemvist i Sverige får *också* vägras befrielse om det finns *andra* särskilda skäl.

Är sökanden inte redan utländsk medborgare *skall* som villkor för befrielsen från svenskt medborgarskap krävas att han eller hon inom viss tid förvärvar medborgarskap i ett annat land.

Om sökanden inte redan är utländsk medborgare *ska det* som villkor för befrielsen från svenskt medborgarskap krävas att han eller hon inom *en* viss tid förvärvar medborgarskap i ett annat land.

15 a §

Som förutsättning för barns befrielse från svenskt medborgarskap enligt 15 § gäller att befrielsen inte bedöms stå i strid med barnets bästa. Vid den bedömningen ska hänsyn tas till barnets åsikter med beaktande av barnets ålder och mognad.

Om barnet har fyllt tolv år krävs dessutom att barnet samtycker till befrielsen, om han eller hon inte är varaktigt förhindrad att lämna samtycke på grund av sjukdom eller något annat liknande förhållande.

Återkallelse av beslut om befrielse

15 b §

Ett beslut om befrielse från svenskt medborgarskap ska återkallas om det vid tidpunkten för beslutet fanns hinder mot befrielse enligt 15 och 15 a §§ och inte särskilda skäl talar emot att beslutet återkallas.

Ett beslut om återkallelse gäller från den dag då beslutet om befrielse från svenskt medborgarskap fick laga kraft.

18 §⁶

En medborgare i en avtalsstat förvärvar svenskt medborgarskap genom anmälan, om han eller hon

1. har fyllt arton år,
2. har hemvist här i landet sedan fem år, och
3. under denna tid inte har dömts till frihetsberövande påföljd.

När en person förvärvar medborgarskap på sådant sätt tillämpas 10 § i fråga om medborgarens barn.

När en person förvärvar medborgarskap på sådant sätt tillämpas 10 § *första och andra styckena* i fråga om medborgarens barn.

⁶ Senaste lydelse 2014:481.

19 §

Den som har förlorat sitt svenska medborgarskap och därefter oavbrutet varit medborgare i en avtalsstat, får tillbaka svenskt medborgarskap genom anmälan, om han eller hon har tagit hemvist här i landet. Vid sådant förvärv av medborgarskap tillämpas 10 § när det gäller medborgarens barn.

Den som har förlorat sitt svenska medborgarskap och därefter oavbrutet varit medborgare i en avtalsstat, får tillbaka svenskt medborgarskap genom anmälan, om han eller hon har tagit hemvist här i landet. Vid sådant förvärv av medborgarskap tillämpas 10 § *första och andra styckena* när det gäller medborgarens barn.

22 §⁷

Migrationsverket prövar ärenden enligt denna lag, om inte annat framgår av andra stycket.

Anmälningar enligt 7, 8, 9, 18 eller 19 § som gäller en medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge prövas av länsstyrelsen.

Regeringen meddelar föreskrifter om vilka länsstyrelser som ansvarar för uppgifterna enligt andra stycket.

Frågor om medborgarskap enligt denna lag prövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

26 §⁸

Migrationsverkets eller en länsstyrelses beslut enligt denna lag får överklagas till en migrationsdomstol utom i fall som avses i 27 §.

Beslut i ärenden enligt denna lag får överklagas till en migrationsdomstol utom i fall som avses i 27 §.

En migrationsdomstols beslut överklagas hos Migrationsöverdomstolen i enlighet med bestämmelserna i 16 kap. utlänningslagen (2005:716). Bestämmelserna i detta kapitel gäller även i övrigt i tillämpliga delar i mål enligt denna lag.

27 §⁹

Migrationsverkets beslut överklagas till regeringen om det rör ett säkerhetsärende. Ett sådant beslut får överklagas även av Säkerhetspolisen.

Ett säkerhetsärende är ett ärende där Säkerhetspolisen hos

Beslut i ett säkerhetsärende överklagas till regeringen. Ett sådant beslut får överklagas även av Säkerhetspolisen.

Ett säkerhetsärende är ett ärende där Säkerhetspolisen har föreslagit

⁷ Senaste lydelse 2012:87.

⁸ Senaste lydelse 2005:722.

⁹ Senaste lydelse 2005:722.

Migrationsverket har föreslagit att ansökan avslås av skäl som rör *rikets* säkerhet eller allmän säkerhet.

I ett säkerhetsärende gäller förvärvet av svenskt medborgarskap från och med den dag då beslutet har *vunnit* laga kraft.

att *en* ansökan *eller anmälan enligt denna lag ska* avslås av skäl som rör *Sveriges* säkerhet eller allmän säkerhet.

I ett säkerhetsärende gäller förvärvet av svenskt medborgarskap från och med den dag då beslutet har *fått* laga kraft.

28 §¹⁰

En socialnämnd *skall* på begäran av regeringen, Migrationsverket, en migrationsdomstol, Migrationsöverdomstolen eller Säkerhetspolisen lämna ut uppgifter om en utlännings personliga förhållanden, om uppgifterna behövs i ett ärende om svenskt medborgarskap.

En socialnämnd *ska* på begäran av regeringen, Migrationsverket, en migrationsdomstol, Migrationsöverdomstolen eller Säkerhetspolisen lämna ut uppgifter om en utlännings personliga förhållanden, om uppgifterna behövs i ett ärende om svenskt medborgarskap.

En socialnämnd ska på begäran av regeringen, Migrationsverket, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen lämna ut uppgifter om den som ett ärende enligt 15 eller 15 a § avser om uppgifterna behövs i ett sådant ärende. Skyldigheten att lämna ut uppgifter avser uppgifter om den enskildes personliga förhållanden.

4.¹¹

Den som förlorat sitt svenska medborgarskap enligt 7 § lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap återfår detta *genom* anmälan till Migrationsverket.

Den som *har* förlorat sitt svenska medborgarskap enligt 7 § lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap återfår detta *efter* anmälan till Migrationsverket.

För att svenskt medborgarskap ska återfås, krävs att den som anmälan avser gör sannolikt att den uppgivna identiteten är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

a) är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet som inte är

¹⁰ Senaste lydelse 2005:722.

¹¹ Senaste lydelse 2014:481.

mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

b) är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott utanför Sverige som enligt svensk lag motsvarar ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet utanför Sverige som enligt svensk lag inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

c) bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

d) har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

Om den som anmälan avser står under någon annans vårdnad vid tidpunkten för anmälan, görs denna istället av den eller dem som är vårdnadshavare.

Om anmälan avser ett barn som har fyllt tolv år och har utländskt medborgarskap, krävs för förvärv av svenskt medborgarskap att barnet samtycker till det. Sådant samtycke behövs dock inte om barnet är varaktigt förhindrat att lämna samtycke på grund av en psykisk störning eller på grund av något annat liknande förhållande.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2024.
 2. Föreskrifterna i 15 b § tillämpas inte på beslut som meddelats före ikraftträdandet.
 3. Äldre föreskrifter gäller för ärenden som har inletts hos länsstyrelsen före ikraftträdandet.
 4. Äldre föreskrifter gäller vid överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:481) om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap

Härigenom föreskrivs att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2014:481) om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

De upphävda 4 och 5 §§ gäller fortfarande för barn som har fötts före den 1 april 2015. När en person förvärvar medborgarskap enligt den upphävda 5 § tillämpas 10 § i fråga om medborgarens barn.

2. De upphävda 4 och 5 §§ gäller fortfarande för barn som har fötts före den 1 april 2015. Om barnet har fyllt femton år, krävs för förvärv av svenskt medborgarskap enligt den upphävda 5 § att det görs sannolikt att barnets uppgivna identitet är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

a) är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

b) är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott utanför Sverige som enligt svensk lag motsvarar ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet utanför Sverige som enligt svensk lag inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

c) bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

d) har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

När en person förvärvar medborgarskap enligt den

*upphävda 5 § tillämpas 10 § i fråga
om medborgarens barn.*

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2024.
 2. Äldre föreskrifter gäller vid överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

BILAGA 3

Reservantens lagförslag

Reservation 2 (förslagspunkt 1)

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap

*Regeringens förslag**Reservantens förslag*

7 §

Ett barn som inte har svenskt medborgarskap förvärvar svenskt medborgarskap efter anmälan av den eller dem som har vårdnaden om barnet, om barnet har

1. permanent uppehållstillstånd i Sverige, och
2. hemvist här i landet sedan tre år eller, om barnet är statslöst, två år.

Om barnet har fyllt tolv år och har utländskt medborgarskap, krävs för förvärv av svenskt medborgarskap att barnet samtycker till det. Sådant samtycke behövs dock inte om barnet är varaktigt förhindrat att lämna samtycke på grund av en psykisk störning eller på grund av något annat liknande förhållande.

Om barnet har fyllt femton år, krävs för förvärv av svenskt medborgarskap att det görs sannolikt att barnets uppgivna identitet är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

1. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

2. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott utanför Sverige som enligt svensk lag motsvarar ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet utanför Sverige som enligt svensk lag inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

3. bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

Om barnet har fyllt femton år, krävs för förvärv av svenskt medborgarskap att det görs sannolikt att barnets uppgivna identitet är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

1. bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

4. har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

2. har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

8 §

En utlänning förvärvar svenskt medborgarskap efter anmälan, om han eller hon

1. har fyllt arton men inte tjugooett år vid anmälningstillfället,
2. har permanent uppehållstillstånd i Sverige, och
3. har haft hemvist här i landet sedan fem år eller, i fråga om den som är statslös,

- a) sedan fem år,
- b) under sammanlagt tio år, eller
- c) sedan han eller hon fyllde femton år.

Kravet i första stycket 2 gäller inte en utlänning som

1. är född i Sverige,
2. sedan födelsen är statslös,
3. har haft hemvist här i landet sedan fem år eller under sammanlagt tio år,

och

4. har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 1, 3, 3 a eller 6 § eller 12 kap. 18 § utlänningslagen (2005:716).

Utöver de krav som anges i första stycket krävs för förvärv av svenskt medborgarskap att utlänningen gör sannolikt att den uppgivna identiteten är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

1. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

2. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott utanför Sverige som enligt svensk lag motsvarar ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet utanför Sverige som enligt svensk lag inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

3. bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

4. har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en

Utöver de krav som anges i första stycket krävs för förvärv av svenskt medborgarskap att utlänningen gör sannolikt att den uppgivna identiteten är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

1. bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

2. har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en

organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

Tredje stycket gäller inte en utlänning som är född i Sverige och som sedan födelsen är statslös.

9 §

Den som har fyllt arton år och som har förlorat eller befriats från sitt svenska medborgarskap återfår detta efter anmälan, om han eller hon

1. har permanent uppehållstillstånd i Sverige,
2. har haft hemvist här i landet under sammanlagt tio år, och
3. sedan två år har hemvist här i landet.

För att medborgarskapet ska återfås, krävs utöver de krav som följer av första stycket att den som anmälan avser gör sannolikt att den uppgivna identiteten är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

För att medborgarskapet ska återfås, krävs utöver de krav som följer av första stycket att den som anmälan avser gör sannolikt att den uppgivna identiteten är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

1. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

2. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott utanför Sverige som enligt svensk lag motsvarar ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet utanför Sverige som enligt svensk lag inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

3. bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

4. har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

1. bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

2. har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

10 §

Om en utlänning blir svensk medborgare enligt 6, 7, 8 eller 9 §, förvärvar även hans eller hennes ogifta barn som har hemvist här i landet och inte har fyllt arton år svenskt medborgarskap om utlänningen

1. ensam har vårdnaden om barnet, eller
2. har vårdnaden gemensamt med den andra föräldern och han eller hon är svensk medborgare.

Blir föräldrarna till ett ogift barn som har hemvist här i landet och som inte har fyllt arton år samtidigt svenska medborgare enligt 6, 7, 8 eller 9 §, förvärvar även barnet svenskt medborgarskap om han eller hon står under bådas vårdnad.

Om barnet har fyllt femton år, krävs för förvärv av svenskt medborgarskap att det görs sannolikt att barnets uppgivna identitet är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

1. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

2. är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott utanför Sverige som enligt svensk lag motsvarar ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet utanför Sverige som enligt svensk lag inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

3. bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

4. har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

Om barnet har fyllt femton år, krävs för förvärv av svenskt medborgarskap att det görs sannolikt att barnets uppgivna identitet är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

1. bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

2. har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

18 §

En medborgare i en avtalsstat förvärvar svenskt medborgarskap genom anmälan, om han eller hon

1. har fyllt arton år,
2. har hemvist här i landet sedan fem år, och
3. under denna tid inte har dömts till frihetsberövande påföljd.

När en person förvärvar medborgarskap på sådant sätt tillämpas 10 § *första och andra styckena* i fråga om medborgarens barn. När en person förvärvar medborgarskap på sådant sätt tillämpas 10 § i fråga om medborgarens barn.

19 §

Den som har förlorat sitt svenska medborgarskap och därefter oavbrutet varit medborgare i en avtalsstat, får tillbaka svenskt medborgarskap genom anmälan, om han eller hon har tagit hemvist här i landet. Vid sådant förvärv av medborgarskap tillämpas 10 § *första och andra styckena* när det gäller medborgarens barn.

Den som har förlorat sitt svenska medborgarskap och därefter oavbrutet varit medborgare i en avtalsstat, får tillbaka svenskt medborgarskap genom anmälan, om han eller hon har tagit hemvist här i landet. Vid sådant förvärv av medborgarskap tillämpas 10 § när det gäller medborgarens barn.

4.

Den som har förlorat sitt svenska medborgarskap enligt 7 § lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap återfår detta efter anmälan till Migrationsverket.

För att svenskt medborgarskap ska återfås, krävs att den som anmälan avser gör sannolikt att den uppgivna identiteten är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

För att svenskt medborgarskap ska återfås, krävs att den som anmälan avser gör sannolikt att den uppgivna identiteten är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

a) är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

b) är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott utanför Sverige som enligt svensk lag motsvarar ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet utanför Sverige som enligt svensk lag inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

c) bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

d) har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

Om den som anmälan avser står under någon annans vårdnad vid tidpunkten för anmälan, görs denna istället av den eller dem som är vårdnadshavare.

Om anmälan avser ett barn som har fyllt tolv år och har utländskt medborgarskap, krävs för förvärv av svenskt medborgarskap att barnet samtycker till det. Sådant samtycke behövs dock inte om barnet är varaktigt förhindrat att lämna samtycke på grund av en psykisk störning eller på grund av något annat liknande förhållande.

a) bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

b) har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:481) om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap

Regeringens förslag

Reservantens förslag

2.

De upphävda 4 och 5 §§ gäller fortfarande för barn som har fötts före den 1 april 2015. Om barnet har fyllt femton år, krävs för förvärv av svenskt medborgarskap enligt den upphävda 5 § att det görs sannolikt att barnets uppgivna identitet är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

a) är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet som inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

b) är skäligen misstänkt eller dömd för ett brott utanför Sverige som enligt svensk lag motsvarar ett brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer eller för upprepad brottslighet utanför Sverige som enligt svensk lag inte är mindre allvarlig eller ligger långt tillbaka i tiden,

c) bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

d) har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.

När en person förvärvar medborgarskap enligt den upphävda 5 § tillämpas 10 § i fråga om medborgarens barn.

De upphävda 4 och 5 §§ gäller fortfarande för barn som har fötts före den 1 april 2015. Om barnet har fyllt femton år, krävs för förvärv av svenskt medborgarskap enligt den upphävda 5 § att det görs sannolikt att barnets uppgivna identitet är riktig. Det krävs även att han eller hon varken

a) bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet, eller

b) har varit verksam i, eller haft bestämmande inflytande över, en organisation eller grupp vars verksamhet innefattar systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor.